

پول شوی

از منظر فقه و حقوق موضوعه

محمد باقر گرایلی

با مقدمه دکتر مسین میرمحمد صادقی

www.ketab.ir

گرایلی، محمدباقر. ۱۳۵۲ -

پول شویی از منظر فقه و حقوق موضوعه / محمدباقر گرایلی. - مشهد: بنیاد پژوهشهای اسلامی، ۱۳۸۸.
ISBN 978-964-971-341-0

۲۵۲ص.

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

کتابنامه: ص. ۲۰۷-۲۱۴ و به صورت زیرنویس.

۱. پول شویی. ۲. پول شویی (فقه). ۳. پول شویی - ایران - جنبه‌های حقوقی. ۴. پول شویی - قوانین و مقررات کیفری - ایران. الف. بنیاد پژوهشهای اسلامی. ب. عنوان.

۳۴۶/۱۶۸

۱۹۱-۷۱۳

HV ۸۰۷۹ / ۹ ک ۴ د ۱۳۸۸

کتابخانه ملی ایران

بنیاد پژوهش‌های اسلامی
مشهد

پول شویی

از منظر فقه و حقوق موضوعه

محمد باقر گرایلی

با مقدمه دکتر حسین میرمحمد صادقی

ویراسته اصغر ارشاد سراپایی

چاپ دوم: ۱۳۹۱ / ۲۰۰۰ نسخه، وزیری / قیمت ۵۴۵۰۰ ریال

چاپ و صحافی: مؤسسه چاپ و انتشارات آستان قدس رضوی

بنیاد پژوهشهای اسلامی. مشهد: صندوق پستی ۹۱۷۲۵-۳۶۶

مراکز توزیع:

تلفن و دورنگار واحد فروش بنیاد پژوهشهای اسلامی: ۲۲۲۰۸۰۳

فروشگاه‌های کتاب بنیاد پژوهشهای اسلامی، مشهد: ۲۲۳۳۹۲۳، قم: ۷۷۲۳-۲۹

شرکت به‌نشر، دفتر مرکزی (مشهد) تلفن ۷-۸۵۱۱۱۳۶، دورنگار ۸۵۱۵۵۶۰

www.islamic-rf.ir

info@islamic-rf.ir

حق چاپ محفوظ است

فهرست

.....	سختن ناشر	۹
.....	مقدمه	۱۱
.....	دیباچه	۱۳

بخش اول: مفاهیم، ویژگی‌ها و آثار پول‌شویی (۱۷-۹۶)

.....	فصل اول: مفهوم‌شناسی	۱۹
.....	۱- پیشینه پول‌شویی	۱۹
.....	الف) پیشینه عمل پول‌شویی	۱۹
.....	۱-۱. پیمان‌نامه وین ۱۹۸۸	۲۲
.....	۱-۲. اعلامیه کمیته بال	۲۲
.....	۱-۳. تشکیل نیروی ویژه اقدام مالی (FATF)	۲۲
.....	۱-۴. گزارش گروه اقدام مالی برای مبارزه با پول‌شویی	۲۳
.....	۱-۵. پیمان‌نامه شورای اروپا	۲۳
.....	۱-۶. الگوی تنظیمی سازمان ایالت‌های آمریکا	۲۴
.....	۱-۷. دستورالعمل جامعه اروپا	۲۴
.....	۱-۸. قطعنامه سازمان‌های بین‌المللی کمیسیون بورس‌های اروپا بهادار	۲۵
.....	۱-۹. قانون نمونه برای مبارزه با پول‌شویی	۲۵
.....	۱-۱۰. پیمان‌نامه مبارزه با جرایم سازمان یافته فراملی	۲۵
.....	۱-۱۱. کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با فساد (مریدا)	۲۶
.....	۲- تعریف جرم پول‌شویی	۲۶
.....	۲-۱. جرم پول‌شویی از دیدگاه فقه	۲۷
.....	الف) احکام اولیه و احکام ثانویه	۲۷
.....	ب) پول‌شویی و فرق آن با تطهیر مال به وسیله خمس	۲۹
.....	۲-۲. تعریف پول‌شویی از دیدگاه حقوق موضوعه	۳۰
.....	الف) منابع بین‌المللی	۳۰
.....	۱. تعریف کنوانسیون وین ۱۹۸۸	۳۰
.....	۲. دستورالعمل جوامع اروپایی مارس ۱۹۹۰	۳۰
.....	۳. کمیسیون آمریکایی کنترل و سوء استفاده از مواد مخدر	۳۱
.....	۴. تعریف مصوب سازمان بین‌المللی پلیس کیفری	۳۱
.....	۵. گروه اقدام مالی برای مبارزه با پول‌شویی (FATF)	۳۱
.....	۶. تعریف پول‌شویی در کنوانسیون پالرمو ۲۰۰۰	۳۲
.....	۷. تعریف پول‌شویی از دیدگاه کارشناسان	۳۳

۳۴	۸. تحلیلی اجمالی بر تعاریف فوق.....
۳۵	۹. مصادیق تطهیر پول.....
۳۷	ب) تعریف پول‌شویی از دیدگاه لایحه پول‌شویی.....
۴۱	۲-۳. انواع پول‌های قابل شستشو و مراحل آن.....
۴۱	الف) انواع پول‌های قابل شستشو.....
۴۲	ب) مراحل پول‌شویی.....
۴۵	پ) مأمین‌ها یا بهشت‌های مالیاتی.....
۴۶	۳- میزان تطهیر پول و روش‌های آن در جهان.....
۴۶	۳-۱. میزان تطهیر پول در جهان و ایران.....
۴۶	الف) میزان تطهیر پول در جهان.....
۴۸	ب) میزان تطهیر پول در ایران.....
۴۹	۳-۲. روش‌های پول‌شویی.....
۵۳	۴- عناصر تشکیل دهنده جرم پول‌شویی.....
۵۳	۴-۱. عنصر قانون.....
۵۴	الف) در اسناد بین‌المللی.....
۵۴	۱. کنوانسیون وین ۱۹۸۸ و پالمو.....
۵۵	ب) در قوانین داخلی.....
۵۵	۴-۲. عنصر مادی.....
۵۵	الف) اسناد بین‌المللی.....
۵۷	ب) در قوانین داخلی.....
۶۴	۴-۳. عنصر روانی.....
۶۴	الف) در اسناد بین‌المللی.....
۶۵	۳. کمیسیون آمریکایی کنترل سوء استفاده از موا ملخدر.....
۶۸	ب) در قوانین داخلی.....
۶۹	فصل دوم: نخستین جلوه‌های مبارزه با پول‌شویی در حقوق ایران.....
۶۹	مقدمه.....
۶۹	۱- در قانون اساسی (اصل ۴۹).....
۶۹	۱-۱. تعریف ثروت‌های بادآورده.....
۷۰	۱-۲. مختصری پیرامون مبانی فقهی این اصل.....
۷۵	۱-۳. قانون نحوه اجرای اصل ۴۹ ق.ا. مصوب ۱۳۶۳/۵/۱۷.....
۷۶	۲- در قوانین عادی.....
۷۶	۲-۱. مواردی که اشاره به پول‌شویی دارد.....
۷۶	الف) آیین‌نامه دادگاه‌ها و دادسراهای انقلاب، مصوب ۵۸/۳/۲۷.....
۷۷	ب) اموال ناشی از سرقت (ماده ۶۶۲ ق.م.ا. مصوب ۱۳۷۵).....
۷۷	۲-۲. مواردی که صرفاً به اموال حاصل از جرایم اشاره دارد.....
۸۱	فصل سوم: ویژگی‌ها و آثار.....
۸۱	مقدمه.....

۸۱	۱- ویژگی‌های جرم پول‌شویی
۸۱	۱-۱. فراموشی بودن
۸۳	۱-۲. تعدد مباشر و سازمان یافتگی
۸۴	۱-۳. حرفه‌ای عمل کردن در راستای کسب سود
۸۵	۱-۴. مجرمانه‌تر بودن فعالیت برخی معاونان از مباشران
۸۶	۱-۵. دشواری کشف و اثبات این نوع جرم
۸۷	۱-۶. شیوه‌های مورد استفاده در خصوص کشف و اثبات جنایات سازمان یافته
۹۰	۱-۷. دیگر خصوصیات
۹۱	۲- اثرات پول‌شویی
۹۱	۲-۱. آثار اقتصادی
۹۵	۲-۲. آثار جرم شناختی
۹۵	۲-۳. آثار سیاسی، اجتماعی

بخش دوم: مبانی حرمت و جرم‌انگاری پول‌شویی

و تعارض آن با اصول فقهی و حقوقی (۹۷-۱۸۵)

۹۹	درآمد
۱۰۰	فصل اول: مبانی حرمت و جرم‌انگاری پول‌شویی در فقه جزایی
۱۰۰	۱- جرم‌انگاری پول‌شویی تحت عناوین فقهی
۱۰۰	۱-۱. جرم‌انگاری پول‌شویی به عنوان یک جرم فسخ مستقل
۱۰۲	۱-۲. بغی
۱۰۶	۱-۳. افساد فی الارض
۱۱۰	۱. آدم‌ربایی
۱۱۰	۲. موارد دیگر
۱۱۰	۱-۴. ممنوعیت اکل مال به باطل
۱۱۳	۱-۵. حرمت اعانه بر اثم
۱۱۴	۱-۶. غضب
۱۱۸	۱-۷. مصلحت
۱۱۹	۲- پول‌شویی و قواعد فقهی
۱۱۹	۲-۱. قاعده لاضرر
۱۱۹	الف) مدرک قاعده
۱۲۰	ب) مدلول قاعده
۱۲۲	ج) تعارض بین ضررین و تطبیق آن با موضوع مورد بحث
۱۲۳	۲-۲. قاعده ید
۱۲۴	الف) مدرک قاعده
۱۲۴	ب) مدلول قاعده
۱۲۵	ج) حل تعارض با موضوع مورد بحث
۱۲۷	۲-۳. قاعده سوق

۱۲۷	الف) مدرک قاعده
۱۲۷	ب) مدلول قاعده
۱۲۸	کدام مدلول اقرب به قاعده است؟
۱۳۰	ج) تعارض این قاعده با قوانین پول‌شویی و حل آن
۱۳۱	۲-۲. قاعده صحت فعل غیر
۱۳۱	الف) مدرک قاعده
۱۳۳	ب) مدلول قاعده
۱۳۴	ج) تعارض قاعده با موضوع مورد بحث
۱۳۵	۲-۵. قاعده تسلیط
۱۳۵	الف) مدرک قاعده
۱۳۶	ب) مدلول قاعده
۱۳۷	ج) بیان تعارض و حل آن
۱۳۷	۳- اصول مخدوش در روند جرم‌انگاری پول‌شویی
۱۳۷	۳-۱. اصل برائت
۱۳۸	۳-۲. ممنوعیت تجاوز به حریم خصوصی اشخاص
۱۴۰	فصل دوم: جرم پول‌شویی در ارایح تقدیمی دولت
۱۴۰	مقدمه
۱۴۰	۱- بررسی کلی این قوانین
۱۴۲	۲- بررسی آخرین اصلاحیه قانون مبارزه با پول‌شویی
۱۵۲	۳- اشکالات شورای نگهبان به لایحه پول‌شویی
۱۵۳	۴- چند مسئله
۱۵۳	۴-۱. ارتکاب جرم پول‌شویی توسط مرتکبان جرم مشتق
۱۵۴	۴-۲. حکم معاون و شریک در جرم پول‌شویی
۱۵۴	۴-۳. پول‌شویی. تعدد و تکرار
۱۵۵	۴-۴. پول‌شویی مرکب یا ساده
۱۵۶	۴-۵. پول‌شویی آنی یا مستمر
۱۵۷	۴-۶. پول‌شویی مطلق یا مقید
۱۵۸	۴-۷. پول‌شویی و ترک فعل
۱۵۹	فصل سوم: پاسخ‌های فقهی و حقوقی
۱۵۹	مقدمه
۱۵۹	۱- پاسخ‌های پیشگیرانه
۱۵۹	۱-۱. پیشگیری از طریق اصلاح نظام ثبتی
۱۶۱	الف) نارسایی‌های موجود در نظام ثبت و انتقال رسمی اموال غیرمنقول
۱۶۱	۱. ثبت املاک براساس پلاک ثبتی

۱۶۲	۳. عدم اجرای طرح کاداستر.....
۱۶۴	ب) بررسی راهکارهای اصلاح نظام موجود برای پیشگیری از تظهير پول از طریق اموال غیرمنقول.....
۱۶۵	۱-۲. پیشگیری از طریق اصلاح سیستم بانکداری.....
۱۶۵	الف) وظایف مؤسسات مالی در بخش رسمی.....
۱۶۵	۱. شناسایی مشتری.....
۱۶۸	۲. نگهداری سوابق.....
۱۷۱	ب) پیشگیری غیررسمی.....
۱۷۲	۱-۳. پیشگیری از طریق جرم‌انگاری کارشناسانه.....
۱۷۳	اشکالات.....
۱۷۴	۱-۴. پیشگیری از طریق تطبیق اعتقادات مذهبی.....
۱۷۴	پیشگیری در فقه و امر به معروف و نهی از منکر.....
۱۷۶	الف) ادله امر به معروف و نهی از منکر.....
۱۷۶	۲. روایات.....
۱۷۷	ب) فلسفه و آثار امر به معروف و نهی از منکر.....
۱۷۸	ج) آثار ایجابی امر به معروف و نهی از منکر.....
۱۷۹	د) آثار سلبی امر به معروف و نهی از منکر.....
۱۷۹	۲- پاسخ‌های سرکوبگر.....
۱۷۹	الف) پاسخ‌های کیفی.....
۱۸۱	ب) پاسخ‌های اداری.....
۱۸۱	نتیجه‌گیری.....
	ضمائم (۱۸۷-۲۴۵)
۱۸۹	ضمیمه ۱: لایحه پیشنهادی وزارت امور اقتصادی و دارایی درباره مبارزه با پول‌شویی.....
۲۰۰	ضمیمه ۲: لایحه مبارزه با پول‌شویی اعاده شده از شورای نگهبان (آخرین اصلاحیه).....
۲۰۴	ضمیمه ۳: متن قانون نمونه سازمان ملل برای مبارزه با پول‌شویی.....
۲۳۷	ضمیمه ۴: مقررات پیشگیری از پول‌شویی در مؤسسات مالی.....
۲۴۷	فهرست منابع
۲۴۵	منابع فارسی.....
۲۴۵	الف) کتاب‌ها.....
۲۴۶	ب) مقالات.....
۲۴۹	منابع عربی.....
۲۵۱	اسناد.....
۲۵۲	پایان نامه‌ها.....

تقدیم به:

پیشگاه مولی الموحدین، امیرالمؤمنین، أسد الله الغالب،
حیدر کرار، مظهر عدالت، پیشگام در مبارزه با
زراندوزی و فساد، آنکه تعرض به بیت‌المال را، حتی
از برادر خود نیز بر نمی‌تابید.
با تقدیم به روح مادر ارجمندم

و با سپاس از:

باغبان پیر زندگی‌ام، پدر عزیزم که در تمام مراحل
زندگی و تحصیل راهنما و مشوق من بوده است، و
همه استادانی که در دانش اندوزی و تحصیل من نقش
داشته‌اند.

و همسر داکارم که با صبر و بردباری خود، زمینه
سامان یافتن این تحقیق را فراهم فرام کرد.
و با تشکر از بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس
رضوی که نهایت همکاری را در چاپ و نشر این
کتاب مبذول نمودند.

مقدمه

منظور از پول‌شویی مخفی کردن منبع اصلی اموال ناشی از جرم و پاک نمایاندن آنهاست. علی‌رغم قدیمی بودن این روند، تنها از حدود دهه هشتاد قرن بیستم میلادی شروع به جرم‌انگاری آن در کشورهای مختلف جهان شده است. از همان زمان سازمان‌های بین‌المللی، از جمله سازمان ملل متحد نیز طرفدار شناخته شدن این نوع جرم بوده‌اند، زیرا امروزه بخش عظیمی از جرایم، به‌ویژه آن‌هایی که فراملی‌اند، با انگیزه کسب سود صورت می‌یابند و ارتکاب جرم، تبدیل به یک تجارت پر سود در سطح جهان شده است، به طوری که گاه از اصطلاح تجارت جرم (Business of crime) استفاده می‌شود. بدین ترتیب، بهترین راه مقابله با جرم منشأ، جلوگیری از استفاده مرتکبان، به‌ویژه سران سازمان‌های تبهکار از عواید ناشی از فعالیت‌های مجرمانه است. با این وسیله، انگیزه مجرمان برای ارتکاب جرم منشأ نیز تضعیف می‌شود، همان‌طور که مثلاً اگر سارقان بالقوه از عدم امکان تبدیل مال مبروق به پول یا مال دیگری مطمئن باشند، انگیزه چندانی برای ارتکاب سرقت در آن‌ها باقی نمی‌ماند.

از این گذشته، معمولاً تنها سرخ ارتباط با سران سازمان‌های تبهکار، عواید حاصل از جرم است. آنان در صحنه این نوع جرم که خطر دستگیری آن‌ها را تهدید می‌کند، حضور ندارند؛ بلکه پادوهای را به استخدام خود درآورده، از آنان برای ارتکاب جرم استفاده می‌کنند. همین افراد هم، سرانجام در مظان اتهام قرار می‌گیرند و دستگیر می‌شوند. به این ترتیب، تا زمانی که از تبدیل عواید مجرمانه جلوگیری شده و آن عواید به شکل اولیه خود باقی بماند، سرخ برای نیروهای مسئول کشف جرم وجود دارد و تعقیب مجرمان و امکان دستگیری رهبران محتمل‌تر است. به عبارت دیگر، پول‌شویی باعث می‌گردد که دست‌یابی به رهبران باندهای مجرم مشکل شود و آنان در کمال راحتی و آرامش از عواید اعمال

مجرمانه سازمان خود بهره‌مند گردند.

در کشور ما، به‌ویژه در آستانه تصویب لایحه مبارزه با پولشویی، نیاز جدی به انجام تحقیقاتی در مورد این پدیده از منظر اسناد و مدارک بین‌المللی و نیز آموزه‌ها و قواعد فقهی وجود دارد. خوشبختانه آقای محمدباقر گرایلی که از دانش‌پژوهان محقق دانشگاه علوم اسلامی رضوی است، رساله کارشناسی ارشد خود را با مشاورت این‌جانب در موضوع پولشویی از منظر فقه و حقوق موضوعه گذرانده است و اینک به زیور طبع می‌آریند. رجای واثق دارم که نتایج این تحقیق دانش‌پژوهان کشورمان را به کار آید و قانون‌گذاران را نیز در تدوین لایحه جامعی در مورد پولشویی در پرتو مبانی و قواعد فقهی مساعدت نماید.

دکتر حسین میرمحمدصادقی

www.ketaboo.ir

دیباچه

با توجه به تبدیل جامعه بشری به دهکده جهانی و گسترش بیش از پیش ارتباطات ملی و بین‌المللی، افزایش قابل توجه تعداد جرایم ارتكابی در سال‌های اخیر، امری کتمان‌ناپذیر است. بنابر گزارش دبیرخانه سازمان ملل متحد، میزان جرایم گزارش شده در سطح جهان به‌طور متوسط سالانه ۵٪ افزایش داشته است که این میزان، از میزان رشد جمعیت و رشد اقتصادی بسیاری از کشورها بالاتر است. براساس نظریه دهکده جهانی، دیگر اصل تمرکز جرم در داخل سرزمین‌ها معنایی ندارد و بسیاری از جرایم در یک نقطه از جهان آغاز می‌شود و در نقطه دیگر به ثمر می‌نشیند. از دیگر سو، جرایم ارتكابی علاوه بر این که جنبه فراملی یافته، از حالت فردی خارج شده و حالت سازمان یافته به خود گرفته است.^۱

جامعه جهانی پس از بررسی‌های متعدد، در دهه‌های اخیر به دسته جدیدی از جرایم پی برده که نام «جرایم سازمان یافته فراملی» بر آن‌ها نهاده است. این جرایم همراه با رشد جوامع بشری در زمینه‌های فناوری، حمل و نقل، ارتباطات، تجارت و امثال آن رشد کرده و موجب تشکیل سازمان‌هایی جنایی شده که فعالیت‌هایشان از مرز کشورها فراتر رفته است و به صورت منطقه‌ای، قاره‌ای و حتی جهانی فعالیت می‌کنند.

این دسته از جرایم، شامل نقل و انتقال غیرقانونی اطلاعات، اشیاء و اشخاص، اموال و... از یک کشور به کشور دیگر می‌شود. به سبب آن که هدف اصلی سازمان‌های جنایی کسب درآمد مادی است و درآمدهای آن‌ها باید در جایی از حالت مجرمانه و کثیف خارج شده، ظاهری قانونی به خود بگیرد، یکی از مهم‌ترین جرایم به نام جرم «شست‌وشوی اموال کثیف ناشی از جرم» پدید می‌آید که مجرمان، طی آن درآمدهای نامشروع خود را که سالانه بر صدها میلیارد دلار

۱. میرمحمدصادقی، حسین، *تطهیر پول*، ص ۹۱.

بالغ می‌گردد تطهیر نموده، وجوه تطهیر شده را در راستای تقویت و تحکیم سازمان‌های جنایی و توسعه فعالیت آن‌ها یا نفوذ در ارکان حکومت‌ها برای فاسد کردن آن‌ها و تضعیف نظام سیاسی و اقتصادی کشورها به کار می‌گیرند تا از این طریق به اهداف خود دست یابند.

جرم پول‌شویی در شمار «جرایم سازمان یافته فراملی» جای می‌گیرد که همانند دیگر جرایم این دسته از قبیل فحشا، قمار، قاچاق انسان و امثال آن دارای خصیصه‌هایی از جمله جمعی بودن و سازمان یافتگی است. از این‌رو، اگر یک نفر از اعضای سازمان باند دستگیر شود، سازمان با جایگزین کردن فرد دیگری به فعالیت خود ادامه می‌دهد.

از دیگر خصیصه‌های این جرم، سخت بودن کشف آن است، زیرا مجرمان از روش‌های بسیار پیچیده‌ای استفاده می‌کنند. از دیگر سو، با توجه به این که هدف سازمان‌های جنایتکار کسب درآمد است و تلاش آن‌ها این است که این درآمدها قانونی جلوه داده شود، مبارزه با جرم پول‌شویی می‌تواند از وقوع بسیاری از جرایم دیگر جلوگیری کند.

جرم پول‌شویی با توجه به ویژگی‌هایی که به‌طور خلاصه ذکر گردید از قبیل فراملی بودن، سازمان یافتگی، حرفه‌ای بودن، تعدد مباشران و سخت بودن کشف و درآمدهای کلان، در ابعاد مختلف جرم شناختی، سیاسی و اقتصادی اثرات منفی دارد.

در بعد جرم شناختی، این پدیده شوم باعث می‌شود جرایم منشأ که از جرایم شدید و بعضاً دارای ویژگی‌های پول‌شویی می‌باشند، گسترش یابند. از جمله آن‌ها می‌توان به فحشا، قمار، مواد مخدر، قاچاق انسان، فرار از مالیات، رشا و ارتشا اشاره کرد.

در بعد اقتصادی، پول‌شویی اثرات تخریبی بسیاری بر اقتصاد کشورها می‌گذارد و باعث تخریب بخش خصوصی، کاهش بهره‌وری در بخش اقتصاد و افزایش ریسک خصوصی‌سازی می‌گردد.

اما در بعد سیاسی، دلالتان جرم پول‌شویی که به صورت سازمان یافته و

فراملی عمل می‌کنند برای پیشبرد اهداف خود، در ارکان نظام‌های سیاسی نفوذ نموده، آن‌ها را با خود همراه می‌کنند. برای مثال، کارتل‌های مواد مخدر صدها تن را در سراسر جهان در استخدام خود دارند که نه تنها در راستای توزیع مواد مخدر، بلکه در زمینه اموری مثل تأثیرگذاری بر افکار عمومی یا تلاش برای تدوین قوانین مناسبی که فعالیت آن‌ها را تسهیل کند، قدم برمی‌دارند. این افراد با جلب نظر سیاستمداران یا نمایندگان پارلمان‌های دنیا یا افراد مؤثر در پلیس و فاسد کردن ایشان، آن‌ها را با خود همراه می‌کنند و در این راه هزینه‌های بسیاری را متحمل می‌شوند.

پول و قدرت ناشی از این گونه جرایم سازمان یافته در جهت تضعیف نظام اقتصادی، سیاسی و حتی قضایی کشورها به کار می‌رود. وقتی بودجه سالانه بسیاری از کشورهای فقیر و کوچک دنیا از درآمد سالانه برخی از سازمان‌های جنایی جهانی بسیار کمتر باشد، تردیدی باقی نمی‌ماند که این گونه سازمان‌ها می‌توانند به راحتی خواسته‌های خود را بر آن کشورها تحمیل کنند و حتی سیاستمداران، مأموران دولتی، قضات، افراد پلیس و مأموران مالیاتی را مزدور خود کنند و آن‌ها را با پول باد آورده بخرند.

وابستگی بعضی کشورها از جمله سوئیس، جزایر کارائیب و همچنین دبی در آسیا به شبکه‌های سازمان یافته جنایی باعث گریزده‌ها که حیات سیاسی، اجتماعی و اقتصادی این کشورها به ادامه فعالیت و حیات این سازمان‌ها وابسته گردد، لذا این کشورها به «بهشت مالیاتی» (Tax heaven) مشهور شده‌اند؛ زیرا در این کشورها اصل رازداری بانک‌ها، بدون استثنا مورد پذیرش است. در نتیجه، همکاری‌های بین‌المللی برای تبادل اطلاعات در جهت کشف پول‌های مشکوک خدشه‌دار می‌گردد. بی‌شک، در این زمینه باید چاره‌ای اندیشیده شود.

در پایان لازم است به این نکته اشاره شود که تحقیقات و بررسی‌هایی که تا به حال در کشور ما در مورد این جرم شده است، عمدتاً از منظر اسناد بین‌المللی بوده و کمتر به مسائل ثبوتی و نظری و فقهی این جرم پرداخته شده است، زیرا روند جرم‌انگاری و کشف این جرم با بسیاری از قواعد و اصول مسلم فقهی و

حقوقی مغایرت دارد، از جمله: قاعده تسلیط، قاعده ممنوعیت تجسس در حریم خصوصی اشخاص و... لذا ضروری می‌نماید از منظر فقهی، با کاوشی نو و دقیق بین جرم‌انگاری و قواعد فقهی به نحو مطلوب جمع گردد.

محمدباقر گرایلی

www.ketab.ir